

2017. júliusi mérnök évfordulók, emlénapok

1. – Építészeti világnap

Az Építészek Nemzetközi Szövetsége nyilvánította ezt a napot világnappá, hogy ezzel is felhívja a figyelmet az ember környezetét meghatározó módon alakító építészetre. Magyarországon 1988-ban ünnepelték először az építészeti világnapot.

1. – Köztisztviselők napja

A közigazgatásban részt vevő, az állami vagy önkormányzati hatalmat megszemélyesítő tisztviselő, a köztisztviselő. Közigazgatási eljárást nekik kell lefolytatniuk. A Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete 1996-ban kezdeményezte, a köztisztviselői törvény 1992. július 1-jei életbelépésének emlékére e nap legyen a köztisztviselők napja.

7. – 175 éves a Vásárhelyi-féle 0 vízszint

1842-ben e napon Vásárhelyi Pál irányításával, Lányi Sámuel Tisza-térképező mérnökei, kihasználva a folyó rendkívül alacsony vízállását, elvégezték a Tisza kisvízszint-rögztését. Napjainkban is erre az un. „Vásárhelyi-féle 0 vízszintre” vonatkoztatják a vízmércék 0 pontját.

8. – 120 éve született Fazekas Károly mérnök

Budapesten született Fazekas Károly (1897-1966) vízépítő-mérnök, aki számos vízrajzi mérőeszközt tervezett. Elsősorban a folyómedrek morfológiai kérdéseivel foglalkozott. 1948-ban a Vízrajzi Szolgálat vezetőjévé nevezték ki, majd a VITUKI munkatársa lett.

11. – 120 éve született Csánk Rottmann Elemér mérnök

Budapesten született Csánk Rottmann Elemér (1897-1969) építészmérnök, aki több kórházat és egészségügyi épületet tervezett, melyek közül a Kútvölgyi úti Állami Kórház épületét mind a modern homlokzat kiképzés, mind a belső tereosztás korszerű megoldásáért jelentős alkotásként tartja számon a magyar építészettörténet. Fontosabb épületei: a Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet, a székesfehérvári Cisztercita Gimnázium, valamint nyaralók Zebegényben. Több tervpályázaton és kiállításon szerepelt sikeresen. 1949-ig magánirodát vezetett, és irányításával kezdődött meg a Kúria épületének helyreállítása; majd a Középület-tervező Intézet (utóbb Vállalat) Magasépítési Tervezőcsoport vezetője lett. Ezután főként lakóházak, kultúrházak és ipari épületek tervezésével foglalkozott.

12. – 120 éve született Antal Dezső építész

Brassóban született Antal Dezső (1897-1971) építész, az Iparművészeti Főiskola tanára. A magyar építőművészet hagyományairól és a Balaton-vidék építészetéről tanulmányai jelentek meg. A mezőgazdasági és a falusi építészet elméleti és gyakorlati problémáival is foglalkozott. Több iskolát és bérházat is épített.

15. – Vasutasnap

Az Ulmann Móric által alapított Magyar Középponti Vasúttársaság Pest és Vác közötti vonalán 1846. július 15-én elindult az első gőzvasúti szerelvény. A Magyar Vasút e napon történő megindulása emlékére tartják a vasutas napot. Budapesten a XIV. Tatai út 95-ben megtekinthető a Magyar Vasúttörténeti Park.

15. – 30 éves a paksi 4. blokk

1987-ben e napon a Paksi Atomerőmű Vállalat (PAV) vezetése engedélyt kapott az immáron felépült és üzembe-helyezett negyedik reaktorblokk indítására.

24. – 120 éves utcai acetilénlámpák

1897-ben e napon, a világon elsőként, Tatán gyulladtak ki utcai acetilénlámpák. Az acetilénláng azonos fényerővel kevesebb hőt és égéstermékot fejlesztett, tehát kevésbé rontotta a levegőt, mint a gyertya, a petróleum vagy a világítógáz lángja. Az első utcai gázlámpákat 1814-ben Londonban állították fel, 1816-ban kísérleti jelleggel Pesten is bevezették a gázvilágítást. A villanyvilágítás Budapesten 1873-ban jelent meg, Temesvár volt az első magyar város, ahol utcai elektromos lámpákat helyeztek el. A budapesti Belvárost 1893-ban világították ki, nagyobb kandelábereket 1909-től állítottak fel. Tatán 1912-ben tértek át a villanyvilágításra, a gázvilágítás tizenöt éve így csak technikatörténeti érdekesség maradt.

24. – 140 éve született Földvály Miksa mérnök

Siklóson született Földvály (1884-ig Faul) Miksa (1877-1945) erdőmérnök, aki a Selmecebányai Bányászati és Erdészeti Akadémián szerezte oklevelét, majd 1901-ben állami szolgálatba lépett. Szakiskolai tanár, erdőgondnok, később erdőfelügyelő lett. 1925 után debreceni erdőigazgatóvá nevezik ki, 1927-ben a kaposvári erdőigazgatóság élére került. Természetvédelemmel foglalkozott, számos írása jelent meg e témakörben. Munkásságában a Bakony hegység természetvédelmi kérdései központi helyet kaptak.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*

- *História – Tudósnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/>*

- *Mérnökök évfordulói 2017-ben – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*

- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*

- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*

- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök